

_____ 2023 року

ОБҐРУНТУВАННЯ

до проєкту постанови НКРЕКП «Про прийняття рішення за результатами розслідування, проведеного на підставі постанови НКРЕКП від 04 жовтня 2022 року № 1266»

Відповідно до пункту 22¹ частини першої статті 17 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» (далі – Закон), Порядку розслідування порушень законодавства щодо функціонування ринків електричної енергії та природного газу, затвердженого постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП, Регулятор) від 23.09.2020 № 1760 (далі – Порядок), постанови НКРЕКП від 04.10.2022 № 1266 «Про початок розслідування порушень законодавства щодо функціонування ринку електричної енергії, ознаки яких містяться в діях ПрАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» та ТОВ «АКВАРЕСУРС-1», та визнання такою, що втратила чинність, постанови НКРЕКП від 16 серпня 2022 року № 971» (далі – Постанова № 1266), проведено розслідування порушень законодавства щодо функціонування ринку електричної енергії у період з 01.03.2022 по 31.05.2022.

У ході розслідування встановлено, що в окремі розрахункові години періоду розслідування ПрАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» та ТОВ «АКВАРЕСУРС-1» заявляли для продажу на ринку «на добу наперед» (далі – РДН) обсяги електричної енергії понад величину доступної та встановленої потужності генеруючого обладнання суб'єктів розслідування та різницю між обсягами купівлі і продажу електроенергії на ринку двосторонніх договорів.

Оскільки заявки суб'єктів розслідування на продаж електричної енергії на РДН сформовані та подані з дотриманням вимог пункту 2.2.7 глави 2.2 розділу II Правил ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку, затверджених постановою НКРЕКП від 14.03.2018 № 308 (далі – Правила РДН та ВДР), то зазначені заявки були прийняті програмним комплексом АТ «ОПЕРАТОР РИНКУ», за допомогою якого здійснюється управління всіма процесами на РДН та внутрішньодобового ринку (далі – ВДР).

Внаслідок вказаних дій суб'єктів розслідування, в інших учасників РДН/ВДР, які здійснювали операції з продажу електричної енергії на РДН, спостерігалось зменшення акцептованого обсягу продажу електричної енергії.

Відповідно до проведеного аналізу щодо обсягів електричної енергії, заявлених для продажу у період з 01.03.2022 по 31.05.2022 виявлено, що ПрАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» та ТОВ «АКВАРЕСУРС-1» подавали заявки в межах максимальних обсягів для продажу електричної енергії на РДН, визначених ОСП, які досягали значень, що є неспівмірними як з можливостями генеруючого обладнання суб'єктів розслідування, так і з можливостями генерації усієї ОЕС України.

Відповідно до пункту 1.4 глави 1 Правил поведінки на ринку «на добу наперед» та внутрішньодобовому ринку, що є додатком 7 до Правил РДН та ВДР (далі – Правила поведінки на РДН/ВДР) маніпулюванням ринком є подання будь-якої заявки на торги РДН або ВДР, що зокрема дає або може давати неправдиві чи такі, що вводять в оману, сигнали щодо пропозиції, попиту або ціни продукту, якого така заявка стосується.

Відповідно до вимог підпункту 2 пункту 2.4 глави 2 Правил поведінки на РДН/ВДР, учасники РДН/ВДР зобов'язані не займатись діяльністю, що може призвести до маніпулювання ринком.

Також, відповідно до підпункту 4 пункту 4.4 глави 4 Правил поведінки на РДН/ВДР учасникам РДН/ВДР заборонено здійснювати маніпулювання на ринку.

За результатами розслідування встановлено, що ТОВ «АКВАРЕСУРС-1» та ПрАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» у окремі розрахункові періоди постачання електричної енергії з 01.03.2022 по 31.05.2022, сформовано та подано заявки для продажу електричної енергії на РДН понад обсяг електроенергії, який ці компанії могли запропонувати для продажу, тобто без наміру виконання таких заявок.

Поясненнями, наданими компаніями, підтверджено, що фактично ТОВ «АКВАРЕСУРС-1» та ПрАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» мали намір продати лише обсяг електроенергії на рівні відсотка акцептування заявок на РДН, який склався у той період на дуже низькому рівні.

Отже, дії ПрАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» та ТОВ «АКВАРЕСУРС-1» в частині подання заявок для продажу електричної енергії на РДН із свідомо завищеними обсягами, не забезпеченими здатністю генеруючого обладнання компаній з урахуванням різниці обсягів купівлі-продажу електричної енергії за двосторонніми договорами, є маніпулюванням ринком в частині подання оманливих сигналів щодо пропозиції на РДН, що призвели до зменшення акцептованого обсягу та вартості продажу електроенергії для інших учасників РДН, які подавали заявки на продаж електричної енергії на РДН.

З метою встановлення обґрунтованості визначення ОСП максимальних обсягів продажу електричної енергії на РДН для ПрАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» та ТОВ «АКВАРЕСУРС-1», НКРЕКП надіслано запит від 08.11.2022 № 14107/14.2.1/7-22 (далі – лист) до НЕК «УКРЕНЕРГО» щодо підтвердження визначення максимальних обсягів продажу на РДН для ПрАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» та ТОВ «АКВАРЕСУРС-1» та надання інформації щодо розрахунку його складових.

НЕК «УКРЕНЕРГО» листом від 21.11.2022 № 01/51404 не надано пояснення щодо алгоритму визначення (розрахунку) складових для визначення максимальних обсягів продажу електричної енергії на РДН для ПрАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» та для ТОВ «АКВАРЕСУРС-1», які багатократно перевищують встановлену потужність генеруючого обладнання суб'єктів розслідування.

За результатами проведеного розслідування порушень законодавства щодо функціонування ринку електричної енергії, ознаки яких містяться в діях ПрАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» та ТОВ «АКВАРЕСУРС-1», складено висновок

від 05.04.2023 (далі – Висновок) щодо дій суб'єктів розслідування на ринку електричної енергії у період з 01.03.2022 по 31.05.2022, який відповідно до абзацу другого пункту 3.15 глави 3 Порядку надіслано ПрАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» та ТОВ «АКВАРЕСУРС-1» для ознайомлення та подання заперечень.

ПрАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» листом від 17.04.2023 № 20/1348 надано заперечення до Висновку, в якому зазначено, що при визначенні обсягів для продажу електричної енергії на РДН, товариство керувалось визначеними ОСП максимальними обсягами на РДН, які розраховувались ОСП відповідно до алгоритму, визначеного пунктом 2.3.1 глави 2.3 розділу II Правил ринку, затверджених постановою НКРЕКП від 14.03.2018 № 307 (далі – Правила ринку).

Крім цього, ПрАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» зазначає, що вся продана (акцептована) на РДН електроенергія у період з 01.03.2022 по 31.05.2022 була повністю забезпечена доступною та встановленою потужністю енергогенеруючого обладнання компанії.

ТОВ «АКВАРЕСУРС-1» у своїх запереченнях до Висновку, наданих листом від 19.04.2023 № 19/04/23-1, вказує на відсутність порушень з боку компанії, а також зазначає, що заявки на продаж електроенергії на РДН подавались відповідно до вимог пункту 2.2.7 глави 2.2 розділу II Правил РДН та ВДР.

Також, ТОВ «АКВАРЕСУРС-1» зазначило, що на думку товариства Висновок складено поза межами строків розслідування, а отже останній не відповідає Порядку.

Щодо твердження ТОВ «АКВАРЕСУРС-1» в частині невідповідності Висновку вимогам Порядку слід зазначити, що чинним Порядком не передбачено строк, протягом якого НКРЕКП має бути складений висновок про результати розслідування.

Документальне оформлення та узгодження висновку не входить до складу заходів розслідування, передбачених пунктом 3.7 глави 3 Порядку.

Згідно з пунктом 3.13 глави 3 Порядку висновок про результати розслідування готується після вчинення дій відповідно до пункту 3.7 глави 3 Порядку.

Враховуючи зазначене, при підготовці висновку про результати розслідування НКРЕКП дотримано строків, визначених Порядком, а отже твердження ТОВ «АКВАРЕСУРС-1» щодо їх порушення є необґрунтованими.

З огляду на зазначене та враховуючи, що функціонування ринку електричної енергії має здійснюватися, зокрема, на принципах добросовісної конкуренції, рівності прав на продаж електричної енергії, а також недискримінаційної участі на ринку електричної енергії, Департамент ліцензійного контролю пропонує прийняти постанову, якою передбачити:

1. Звернутися до правоохоронних органів України щодо розслідування дій ПрАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» (ЄДРПОУ 20588716) та ТОВ «АКВАРЕСУРС-1» (ЄДРПОУ 39837179) на ринку електричної енергії, зокрема щодо порушення вимог підпункту 2 пункту 2.4 глави 2 та підпункту 4 пункту 4.4 глави 4 Правил поведінки на ринку «на добу наперед» та внутрішньодобовому ринку, що є

додатком 7 до Правил ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку, затверджених постановою НКРЕКП від 14 березня 2018 року № 308, стосовно маніпулювання на ринку «на добу наперед» у період з 01 березня 2022 року по 31 травня 2022 року.

2. Урахувати під час здійснення чергових заходів державного контролю інформацію щодо:

достовірності розрахованих НЕК «УКРЕНЕРГО» (ЄДРПОУ 00100227) максимальних обсягів продажу електричної енергії на ринку «на добу наперед» для ТОВ «АКВАРЕСУРС-1» (ЄДРПОУ 39837179) та ПрАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» (ЄДРПОУ 20588716) у період з 01 березня 2022 року по 31 травня 2022 року (включно);

порушення ПрАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» (ЄДРПОУ 20588716) та ТОВ «АКВАРЕСУРС-1» (ЄДРПОУ 39837179) вимог підпункту 2 пункту 2.4 глави 2 та підпункту 4 пункту 4.4 глави 4 Правил поведінки на ринку «на добу наперед» та внутрішньодобовому ринку, що є додатком 7 до Правил ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку, затверджених постановою НКРЕКП від 14 березня 2018 року № 308, щодо маніпулювання на ринку «на добу наперед» у період з 01 березня 2022 року по 31 травня 2022 року (включно).

**Директор Департаменту
ліцензійного контролю**

Ярослав ЗЕЛЕНЮК

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

ПОСТАНОВА

№ _____

Київ

Про прийняття рішення за
результатами розслідування,
проведеного на підставі
постанови НКРЕКП
від 04 жовтня 2022 року
№ 1266

Відповідно до статті 17, пункту 3 частини восьмої статті 19 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», статті 6 Закону України «Про ринок електричної енергії», Порядку розслідування порушень законодавства щодо функціонування ринків електричної енергії та природного газу, затвердженого постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 23 вересня 2020 року № 1760, Плану здійснення заходів державного контролю суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, на 2023 рік, затвердженого постановою НКРЕКП від 23 листопада 2022 року № 1550, з урахуванням висновку за результатами розслідування, проведеного на підставі постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 04 жовтня 2022 року № 1266 «Про початок розслідування порушень законодавства щодо функціонування ринку електричної енергії, ознаки яких містяться в діях ПрАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» та ТОВ «АКВАРЕСУРС-1», та визнання такою, що втратила чинність, постанови НКРЕКП від 16 серпня 2022 року № 971», Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг,

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Звернутися до правоохоронних органів України щодо розслідування дій ПрАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» (ЄДРПОУ 20588716) та ТОВ «АКВАРЕСУРС-1» (ЄДРПОУ 39837179) на ринку електричної енергії, зокрема щодо порушення останніми вимог підпункту 2 пункту 2.4 глави 2 та підпункту 4 пункту 4.4 глави 4 Правил поведінки на ринку «на добу наперед» та внутрішньодобовому ринку, що є додатком 7 до Правил ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку, затверджених постановою НКРЕКП від 14 березня 2018 року № 308, стосовно маніпулювання на ринку «на добу наперед» у період з 01 березня 2022 року по 31 травня 2022 року.

2. Урахувати під час здійснення чергових заходів державного контролю інформацію щодо:

достовірності розрахованих НЕК «УКРЕНЕРГО» (ЄДРПОУ 00100227) максимальних обсягів продажу електричної енергії на ринку «на добу наперед» для ТОВ «АКВАРЕСУРС-1» (ЄДРПОУ 39837179) та ПрАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» (ЄДРПОУ 20588716) у період з 01 березня 2022 року по 31 травня 2022 року (включно);

порушення ПрАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» (ЄДРПОУ 20588716) та ТОВ «АКВАРЕСУРС-1» (ЄДРПОУ 39837179) вимог підпункту 2 пункту 2.4 глави 2 та підпункту 4 пункту 4.4 глави 4 Правил поведінки на ринку «на добу наперед» та внутрішньодобовому ринку, що є додатком 7 до Правил ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку, затверджених постановою НКРЕКП від 14 березня 2018 року № 308, щодо маніпулювання на ринку «на добу наперед» у період з 01 березня 2022 року по 31 травня 2022 року (включно).

Голова НКРЕКП

Костянтин УЩАПОВСЬКИЙ